

Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΜΑΣ

Του κ. ΓΕΩΡΓ. ΚΟΚΣΜΑ

Β'

Πραγματική δημοκρατία είναι κάτι που ποτέ δεν θα βρεθί πάνω στη γη τόσο άγνο, όσο να την αγαπήσει κανείς. Άπλως, για το γεγονός, πως κανείς δε μπορεί να πη ακριβώς, τι είναι η πραγματική δημοκρατία.

Είναι φανερό πως έμεις πρώτ' από όλα θα πρέπει να ξέρουμε για πού πράγμα μιλάμε κι ύστερα θα είναι δυνατό να βρούμε κάποια λύση. Το περισσότερο ίσως σε σειρά όμιλων και διαλέξεων.

Ρίξτε μια ματιά στη Γενεύη, όπου μεγάλοι άντρες συζητούν όλη την ημέρα χωρίς να βρύνουν μια λύση στα δύσκολα προβλήματα με τα οποία ασχολούνται. Προσωπικά για μένα, δεν αποδείχτηκε ακόμα αν οι άντρες αυτοί επιθυμούν να βρύνουν τη λύση, γιατί πολύ συχνά, αυτοί είτε οι υπάλληλοί τους (τόν πού πολύ καιρό οι κυβερνήσεις), δεν είναι καθόλου διατεθειμένοι να βρύνουν την καλύτερη διέξοδο για το καλό της γης. Αν δηλαδή μια από τις μεγαλύτερες χώρες, αυτή την ίδια στιγμή που διαβάζετε τούτα εκκλινει όλα τα πολεμικά της έργοστάσια, αυτό δείχνει καταστροφικό για τη χώρα αυτή και πραγματικά θα την περιφρονούσαν πάρα πολύ για την πολύ φιλανθρωπική πράξη της.

Κάθε χώρα που επιθυμεί να γίνει αληθινά δημοκρατική βρίσκει κάπως στο δρόμο της προς τη δημοκρατία και ίσως όχι πολύ μακριά. Στην Ολλανδία, η ιδιοκτησία είναι τόσο πολύ παρ' όσον κρατικός, που μερικοί άνθρωποι δεν διστάζουν να αποκαλούν την Ολλανδία πολύ δημοκρατική, κυβερνωμένη χώρα.

Η ελευθερία σ' όλες αυτές τις περιπτώσεις είναι το μοναδικό πράγμα που έχουμε να μελετήσουμε λιγάκι πιο κοντά. Η βαριά κυβερνητική έπιρροή πάνω στην ιδιοκτησία στην Ολλανδία, είναι στην πραγματικότητα πράγμα αναπόφευκτο. Και πολύ πιθανό ο τρόπος με τον οποίο η Ελλάδα χειρίζεται τα δημόσια πράγματα, είναι ο πιο κατάλληλος δυνατός τρόπος. Στην Ολλανδία που υπάρχει περισσότερη ελευθερία σ' αυτή την κατηγορία ανθρώπων, το σύστημα πολύ συχνά φέρνει πιο πολύ σύγχυση παρά έδω, αν και εγώ προτιμώ κάπως τον ολλανδικό τρόπο.

Πώς τούτο μπορεί να γίνει το όλο θέμα ανάγεται σε όριση έννοια της ελευθερίας.

Μια λέξη ισχυρή, μά' όχι αρκετά καταληπτή στην ιερή Έλλάδα.

Ο άνθρωπος που κάποτε μου έπεσε για τη δημοκρατία, στην πραγματικότητα έννοιας «ελευθερία». Έλεγε: «Δεν είναι δημοκρατική, τη στιγμή που ο καθένας δεν μπορεί να κατέχει ένα όπλο». Εκείνο που αυτός έννοιας θα πρέπει να είναι το έξης: «Κάθε άνθρωπος θα έπρεπε να είναι ελεύθερος να κατέχει ένα όπλο», θα έπρεπε να έχει την ελευθερία να χρησιμοποιήσει ένα όπλο. Κάτι τέτοιο περίπου.

Λοιπόν, αυτό είναι κάτι για το οποίο θέλω να μιλήσω τώρα. «Ελευθερία».

Τι είναι η πραγματική ελευθερία; Πώς ο καθένας θα μπορεί να κάνει ό,τι επιθυμεί;

Όχι, τούτο μπορεί να είναι αναρχία, όχι όμως ελευθερία.

Τότε, θα έπρεπε να πω, πήγαινε και ρώτησε έναν Αμερικανό, έναν εθνικοσοσιαλιστή και έναν αριστοκράτη, τι είναι ελευθερία.

Δεν είναι η ίδια λέξη: ακούστε τις απαντήσεις τους και θα απορησέτε. Διαφέρουν ανάμεσα τους καθώς επίσης και από εκείνο που είχατε στο μυαλό για να πάρετε μια σωστή προσδιοριστική απάντηση.

Κι' έμεις; «Ας κοιτάξω, για ποιο λόγο η ελευθερία είναι ένα τόσο αλλόκοτο πρόβλημα. Ας πω σε μιαν άγνωστη χώρα, που υπάρχει ένας μόνο κάτοικος. Βλέπετε τον άνθρωπο που περιπλανάται στις πεδιάδες, στους λόφους και στα βουνά; Αυτός έχει την πιο μεγάλη ελευθερία που μπορεί κανείς να φαντασθεί. Αλλά τώρα η κατάσταση αλλάζει. Καταφθάνει στα έδαφά του μια συμμορία άγνωστων ανθρώπων. Υπάρχει χώρος για όλους αρκετός, εν τούτοις όμως, μ' όλο που αυτοί χωρίζουν τη γη όπως πρέπει. Ο πρώτος άνθρωπος χάνει πάρα πολλή από την ελευθερία του. Αν είχε σκεφθεί πως ήταν μόνος στην άρχη και ο μόνος ιδιοκτήτης της χώρας, τώρα η ιδιοκτησία του χάθηκε. Η ελευθερία του να κινείται γύρωσε πίσω από τα 100 στα 10 ή από τα 5 στα 2. Στην αρχική του ελευθερία μη τη καν παράγοντες που έκοψαν βαθειά αυτή την ελευθερία. Η ελευθερία του σχετίστηκε με συνθήκες άγνωστες ως τώρα σ' αυτόν.

Ας πούμε σε συνέχεια πως ο άνθρωπος αυτός είναι Έλληνας και πως η χώρα στην οποία ζει είναι η Ελλάδα. Και ως πούμε ακόμα πως η περιφέρεια στην οποία κατοικεί είναι η Αθήνα. Και ξαφνικά αυτός θα έζηγε να μοιραστεί την ελευθερία του με 2.000.000 άλλους. Η ελευθερία του φαίνεται σχεδόν γελοία. Τώρα πρέπει αυτός να ζει μέσα σε ισχυρές υποχωρήσεις. Όλοι μας το ξέρουμε. Αν βλάψουμε κανένα, αν μ' ας έρουν να το πράξουμε, θα έχουμε να αντιμετωπίσουμε την ανελευθερία. Ελευθερία και Ανελευθερία είναι δεμένες όπως το φως με τη σκιά. Αν πούμε ψέματα σε κάποιον, βλάπτουμε και ζημιώουμε η ελευθερία του άλλου, προσβάλλεται. Αν επιχειρήσουμε να εξαπατήσουμε κανένα, βλάπτουμε το διπλανό. Η ελευθερία του κινδυνεύει γιατί δολήσαμε να έχουμε την ελευθερία να πράξουμε ένα κακό. Η ελευθερία μας σ' αυτό τον υπερπληρωμένο τόπο πέφτει στην περιπλοκή κανονισμών και νόμων που δύσκολα μπορεί κανείς να τους υποφέρει με την πρώτη ματιά. Χρειάζεστε ένα παράδειγμα;

Πριν δύο χρόνια κι' ακόμα πιο λίγο, καθένας μας στους δρόμους της Αθήνας ήταν ελεύθερος να πηγαίνει όπου του άρεσε. Διάσχισε τους δρόμους με τον πιο άνοητο τρόπο. Γιατί όχι; Δεν ήταν ελεύθερος να πάει όπου ήθελε; Δημοκρατία θα έλεγε κανείς, δηλ. ελευθερία κυκλοφορίας. Λάθος. Γιατί ο αριθμός των οδηγών αυτοκινήτων που μεγαλώνει όλο και πιο πολύ, δεν

ΠΑΛΛΟΣ ΔΙΣΙΟΛΟΓΕΙΑΣ

Τα δώρα της χαράς.

ΕΓΚΑΡΔΙΩΣ ΕΥΧΟΜΕΘΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ

ΑΓΑΠΗΤΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ ΜΑΣ ΚΑΙ ΜΗ

ΚΑΛΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

ΚΑΙ ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΤΟΝ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟ ΧΡΟΝΟ

1962

«ΚΥΘΗΡΑΪΚΟΣ ΤΥΠΟΣ»

ΑΝΑΔΑΣΜΟΣ

Κυθήριοι,

Η τεχνική ανάπτυξης της γεωργικής παραγωγής που σ' απήλλαξε από τόσους μόχθους, προσκρούει αποκαρδιωτικώς εις τον απόλυτως άσύμφορον πλέον, καταταραχισμὸν της άγροτικής ιδιοκτησίας.

Εάν δεν επιθυμείτε να επανέλθετε εις το πρωτόγονον άροτρον, εάν κατεπονθήτε αρκετά με καταθλιπτικές μετακινήσεις εις τους μεκακρυμένους άπ' άλλων μικροαγρούς σας, εάν δεν επιθυμείτε να υποβληθίτε εις στροφήν 180 μοιρών προς όπισθοδρόμησιν, ενδιαφερθείτε με θάρρος και άπόφρασιν, δια τὸν άναδασμὸν τῆς γῆς σας.

Ουδμίαν ζημίαν θά έχετε, αντιθέτως δέ, μέγα θά είναι το κέρδος σας.

Όσον δύσκολον και άν σ' ας φαίνεται, τυγχάνει εύχερες κατά την γνώμην τῶν ειδικῶν.

Ο ΑΝΑΔΑΣΜΟΣ είναι η μεγίστη τῶν αναγκῶν σας.

μπορούσε να κυκλοφορήσει ελεύθερα, εξ αιτίας της ελευθερίας των άλλων. Η ελευθερία των άλλων ήταν ανελευθερία γι' αυτούς και παραπονέθηκαν στην κυβέρνηση.

Η κυβέρνηση τότε πήρε πάρα πολύ από την ελευθερία των πεζών και τους πιέζει όλους ανάμεσα στις διαβάσεις και τους κανονισμούς του Σταμάτη και του Γρηγόρη. Η ελευθερία τους υποτάχτηκε. Τώρα οι οδηγοί αυτοκινήτων έχουν μεγαλύτερη ελευθερία και δραστηριότητα. Και για τους δυο ήταν καλύτερο.

Το χάσιμο της ελευθερίας απόδειξε πως ήταν μεγάλη καλή τέρενσι σ' αυτόν που την έχανε.

Βλέπετε τώρα, πως η ελευθερία δεν είναι πάντα σωστή;

Αν το παιδί μπορεί να κάνει αυτό που θέλει (όπως στην Αμερική), θα πρέπει να κάνει οτιδήποτε. Καλά και κακά πράγματα. Ακριβώς γι' αυτό, υπάρχει και η μητέρα που κατευθύνει και απαγορεύει αυτό που ξέρει πως είναι λάθος για το παιδί. Κι' έμεις οι σύγχρονοι άνθρωποι είμαστε όλοι παιδιά, σχετικά με τα πολλά τρομερά και δύσκολα προβλήματα της πολυτάραχης εποχής μας.

Η ελευθερία είναι ένα πράγμα που πρέπει να το προσέχει κανείς πάρα πολύ.

Κάτι δε που σχετίζεται πολύ στενά με την ελευθερία είναι και η ιδιοκτησία.

Η ιδιοκτησία είναι η απόλυτη κατοχή ενός πράγματος;

Φαίνεται πως είναι. Είναι όμως αλήθεια; σε μερικές περιπτώσεις δεν είναι δυνατό, αλλά σ' άλλες είναι σωστό, μ' όλο που θα αποδείξει πως αυτό έχει διαφορετική σημασία απ' αυτήν που φαντάζονται.

Παράδειγμα ο δικός σας Όμηρος. Ένας από τους πιο μεγάλους Έλληνες που έζησαν ποτέ. Η δουλειά του ανήκει στην υψηλότερη αξία τέχνης και μόρφωσης πάνω στη γη. Και έγραψε τα έργα του για Έλληνες. Τώρα, ο κάθε μορφωμένος άνθρωπος χρησιμοποιεί την διανοητική Έλληνική ιδιοκτησία. Κι' οι Έλληνες για τους οποίους δούλεψε, πιστεύουν πως αυτό είναι σωστό. Η Έλληνική αυτή ιδιοκτησία δείχνει πως δεν είναι μόνο για τους Έλληνες, μά για όλο τον κόσμο.

Ο Ρομάν Ρολάν, ο μεγάλος Γάλλος συγγραφέας έγραψε στο έργο του «Πάνω από τη φιλονικία» για το δικό μας Γκαίτε και τον αποκαλούσε το μεγαλύτερο όλων των «διεθνών» Γερμανών, αυτός, ένας Γάλλος. Πάντως όχι στην κυριολεξία, μά Γκαίτε, ο τυπικός Γερμανός, πρέπει να ανήκει σ' όλο τον κόσμο. Και οι πίνακες του Ρέμπραντ που τους έκामε για έναν μόνο άνθρωπο,

δεν είναι μόνο για τους απογόνους του, αλλά παγκόσμια ιδιοκτησία του καθενός.

Βλέπετε πια έδω πόσον σχετική είναι η λέξις ιδιοκτησία. Και τώρα η ιδιοκτησία σχετικά με την ελευθερία.

Φαντασθείτε έναν άνθρωπο που έχει ένα χωράφι. Είναι τουτο ιδιοκτησία του. Πέστε μου τώρα, πόσο μακριά τραβάει αυτό; Είναι δικός του κι' ο αέρας από πάνω; Αν ναι, τότε η Κυβέρνηση και οι αεροπορικές εταιρίες, θα πρέπει να του ζητήσουν την άδεια να πετάνε από πάνω του τ' αεροπλάνα τους. Και πόσο βαθεία κατεβαίνει; Μέσα στο κέντρο της γης; Και τι θα συμβή αν η κυβέρνηση βρή κάρβουνο ή άλλο όρυκτο κάτω απ' τη γη του; Βλέπετε τώρα κατά πόσο η ιδιοκτησία είναι σχετική; Δεν θα μιλήσουμε για μιαν άλλη σχετικότητα. Θα πρέπει φυσικά να αναφέρουμε το μεγάλο λόγο του Θεού: «Τρελλέ έσύ, τη νύχτα τούτη η ψυχή σου θα φύγει από σένα και η ιδιοκτησία σου τίνος θα γίνει ιδιοκτησία;». Έδω κατά πρώτο βρίσκεται η μεγαλύτερη σχετικότητα, αλλά το θέμα είναι τεράστιο...

Ας κοιτάξουμε τώρα αυτόν τον άνθρωπο με το χωράφι του κάτω έδω στη χώρα μας.

Το χωράφι είναι δικό του. Έχει, χαρτιά, συμβόλαια, που μαρτυρούν την ιδιοκτησία του.

Κοι νομίζει πως είναι ο απόλυτος ιδιοκτήτης.

Έχει όμως λάθος. Ο Θεός πρώτα είναι ο ιδιοκτήτης. Η γη του έπειτα, ανήκει στην Ελλάδα. Έτσι η Ελλάδα είναι ο δεύτερος ιδιοκτήτης. Και ύστερα αυτός. Αυτός είναι μονάχα ο αριθμός τρία.

Συνεπώς, όταν αυτάς φέρνεται σ' αν τόσους άλλους ανθρώπους στην Ελλάδα και ειδικά σε τούτα τ' αγαπητά μας Κύθηρα, έχει άδικο.

Δεν είναι ο απόλυτος ιδιοκτήτης. Ακριβώς όπως και η Ελλάδα δεν είναι ο αποκλειστικός ιδιοκτήτης της κληρονομιάς της απ' τον Όμηρο.

Έχει λοιπόν υποχωρήσεις απ' την ιδιοκτησία του.

Πρώτα στο Θεό, που του χάρισε την προσωρινή ιδιοκτησία της γης του κι' ύστερα στην πατρίδα του. Αν εγκαταλείψει την ιδιοκτησία του, εγκαταλείπει την ίδια του πατρίδα. Και τότε, αν λεί πώς αγαπάει αυτή τη χώρα, ψεύδεται. Είναι άντρας χωρίς ειλικρίνεια.

Και μπορεί να είναι ακόμα χειρότερος. Παράδειγμα, όταν καταχράται την κυριότητά του και καταδικάζει τον αγρό του στην τεμπελιά...

Φυτρώνουν αγκάθια πάνω σ' αυτόν και αέρας και βροχή, παρασύρουν το χώμα. Τ' αγκάθια θ' απλωθούν πάνω στο γειτονικό οικόπεδο επίσης κι' έτι καταστρέφει τη γη του γέρο Γιάννη που είναι πάρα πολύ αδύναμος να την υπερασπίσει. Έτσι, η ελευθερία που αυτός απολαβαίνει δεν έχει τέτοιο δικαίωμα και γι' αυτό είναι καταστροφή για το γέρο. Έζημιώσε τον αγρό του και ο γέρο Γιάννης δεν έχει πια αρκετό εισόδημα για να ζήσει. Έτσι, είναι κλέφτης δυο φορές. Κι' ακόμα περισσότερο, καταστρέφει τη γη των πατέρων του.

Βλέπετε τώρα την εικόνα του ανθρώπου που διαθέτει πολύ περισσότερη ελευθερία γιατί δεν καταλαβαίνει τι πράγμα είναι;

Ο άνθρωπος αυτός, είναι ένας εγκληματίας, μ' όλο που δεν το έννοει μια κι' είναι θύμα τροχοπεδικών θεσμών, παραδόσεων, συνθηκών, έθιμων, μά συχνά κι' έσωτερικών παρορμήσεων δηλ. προσωπικών επιθυμιών...

Αυτή είναι η εικόνα σου ως ένα βαθμό, αγαπητέ αναγνώστη μου στην Αμερική, στην Αυστραλία και όπου της γης.

Αν το πιστεύεις αυτό, πήγαινε στην εκκλησία σου αν υπάρχει εκεί, είτε στο ιδιαίτερό σου δωμάτιο και ζήτησε συγγνώμη...

Και ύστερα, γράψε στο Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών, στα Κύθηρα, για να σε συμβουλευθεί. Και αν θέλεις να κάνης ένα καλό, έμπιστεύσου στο γιγάντιο τούτον Όργανισμό που περιλαμβάνει και τη δική σου Ιερή Εκκλησία, την ανεκτίμητη άγωνία σου, σ' αν μια ψυχή με αίσθημα Χριστιανικό, ανθρώπινο, πατριωτικό και πολιτισμένο.

Έμεις, ξέρουμε τη λύση.

Ξέρεις έσύ τη διεύθυνσί μας;

Είναι πολύ απλή και να την:

Κόσμος. Κύθηρα. Ελλάς.

Τι περιμένεις;

ΓΕΩΡΓ. ΚΟΚΣΜΑ

ΣΑΝ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑ

Ο ΠΑΛΙΑΝΘΡΩΠΟΣ (Χαρακτήρ)

Ο Παλιάνθρωπος είναι μικροπρεπής· μά έχει χάρη απάνω στον μικροπρεπή. Έχει βαθμό ανώτερο εις την άνοστητα. Ο παλιάνθρωπος δεν δυσκολεύεται να κάνει και ένα άσχημο, δια μία δεκάρα. Έν δ' ο άλλος, μικροπρεπής. Ενδέχεται και να μην το κάνει.

Παλιάνθρωπος, εις την περίπτωση, είναι το έπιβαρυντικό του μικροπρεπούς. Μικροπρεπής, το έλαφρυντικό του παλιάνθρώπου. Λέμε παλιάνθρωπο τον μικροπρεπή διά να τον τον ύβριζουμε. Λέμε μικροπρεπή τον παλιάνθρωπο συμπαθώντας τον, και οικτρίζοντες τον.

Ο μικροπρεπής είναι αξιοκαταφρόνητος. Ο παλιάνθρωπος είναι άπορότατος.

Ο παλιάνθρωπος δεν έχει τίποτα έσόν.

Η παλιάνθρωπιά είναι φύσις· και βρίσκεται τόσο στο

φτωχό, ως και στον πλούσιο· στον άγενή, ως και στον έδγενή· στον ύστερο χαμάλη, ως και στον πρώτο κομματάρη. Έλεημόνι τον μικροπρεπή με τη συντροφιά σου· άλλ' άπόφυγε προσεκτικά τον παλιάνθρωπο.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΣ

ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ

Εις το φύλλον μας Αθγού· στον Σβρίον κατεχωρήθη φωτογραφία Μακεδόνας μετανάστον εξ Αυστραλίας, άποτίοντος φόρον τιμής εις τον τάφον Κυθρίου, μεγάλως ευεργετήσαντος αυτόν εις την ζήνην.

Κατόιν όμως έσφαλμένης και μετ' έλαφρότητος δοθείσης προς ημάς πληροφορίας, άνεγρόφη ότι έν ο λόγος Κυθρίου ήτο Μηταιώτης, ένδ' έπρόκειτο περί του προσφάτως θανόντος Παναγιώτου Φραγκ. Λαζαρέτου εκ Βιαραδικών και ταφέντος εις τὸ νεκροταφείον Βιαραδικῶν, εικονιζόμενον εις την ρηθείσαν φωτογραφίαν.

